

कक्षा 10 वीं मासिक (अगस्त) परीक्षा, 2024-25

संस्कृत -512

(कुल प्रश्नों की संख्या 05)

(समय : 01 घण्टे)

(कुल मूद्रित पृष्ठों की संख्या)

(पूर्णांक :20)

निर्देशाः-

1. सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
2. प्रश्नानां सम्मुखे अंकाः प्रदत्ताः ।
3. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेनैव लेखनीयानि ।

प्र. 1 उचितं विकल्पं चित्वा लिखत—

(1×4=4)

(i) अधोलिखितेषु अव्ययम् अस्ति—

(अ) रामः (ब) छात्रः (स) कुत्र (द) पुष्पम्

(ii) अधोलिखितेषु अव्ययम् न अस्ति—

(अ) अधुना (ब) अत्र (स) फलम् (द) सर्वत्र

(iii) “प्राचार्यः” पदे उपसर्गः अस्ति—

(अ) प्र (ब) प्रा (स) आचार्यः (द) प्राच्

(iv) “अनु” उपसर्गस्य उदाहरणं न अस्ति—

(अ) अनुगच्छति (ब) अनुवदति (स) प्रहरति (द) अनुव्रजति

प्र. 2 .कोष्ठकात् चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत—

(1×4=4)

(i) वृषभः ..... पपात्। (क्षेत्रे / कूपे)

(ii) चण्डवातेन मेघरवैश्च सह.....समजायत। (कृषकः/ प्रवर्षः)

(iii) विचित्रे संसारे खलु.....निरर्थकम् नास्ति। (किञ्चित्/ संसारे)

(iv) यः निमित्तम् उद्दिश्य प्रकुप्यति..... अस्ति। (निमित्तम् / अपगमे)

(v) ‘जल + उपप्लवः’ सन्धियुक्तपदं ..... भवति। (जलूपप्लवः / जलोपप्लवः)

(vi) ‘भानूदयः’ पदे..... सन्धिः अस्ति। (गुणसन्धिः/ दीर्घसन्धिः)

प्र. 3. उचितं युग्ममेलनं कुरुत—

(1×6=6)

(क) पत्नि

(i) लट्लकारः

(ख) पठति

(ii) वासवः

(ग) अपठत्

(iii) गम् धातुः

(घ) भविष्यति

(iv) लृट्लकारः

- (ड) गच्छामि (v) प्रथमपुरुषः
(च) इन्द्रः (vi) भार्या

प्र. 4. एकपदेन उत्तरं लिखत —

(1×6=6)

- (i) अत्र जीवितं कीदृशं जातम्?
(ii) 'क्रीडितुम्' इत्यस्मिन् पदे प्रत्ययः अस्ति?
(iii) 'टाप्' इत्यस्मिन् प्रत्ययस्य उदाहरणम् अस्ति?
(iv) 'पठित्वा' इत्यस्मिन् पदे प्रत्ययः अस्ति?
(v) वृषभः कुत्र पपात?
(vi) केन सम्बन्धेन वाल्मीकिः लवकुशयोः गुरुः?

प्र. 5 शुद्ध-वाक्यानां समक्षम् 'आम्' अशुद्ध वाक्यानां समक्षम् न इति लिखत—

(1×6=6)

- (i) 'अनुगच्छति इत्यस्मिन् पदे 'अनु' उपसर्गः नास्ति।
(ii) 'निर्मलम्' शब्दस्य विलोमपदं 'समलम्' अस्ति।
(iii) 'उक्त्वा' पदस्य विलोमपदं 'श्रुत्वा' अस्ति।
(iv) 'क्रुद्धः कृषीवलः' इत्यत्र 'क्रुद्धः' विशेषणपदम् अस्ति।
(v) 'प्राचार्यः' पदे 'प्र' उपसर्गः अस्ति।
(vi) 'हृदयग्राही स्पर्शः' इत्यत्र स्पर्शः विशेष्यपदम् अस्ति।

प्रश्नः 6. माता सुरभिः किमर्थम् अश्रुणि मुञ्चति स्म ?

(2)

अथवा

कस्मात् कारणात् महानगरेषु संसरणं कठिनं वर्तते ?

प्रश्नः 7. बुद्धिमती केन उपेता पितुर्गृहं प्रति चलिता ?

(2)

अथवा

रामः लवकुशौ कुत्र उपवेशयितुम् कथयति ?

कक्षा - 10 वी
माह - अगस्त
विषय - संस्कृत

प्र० 1

- (i) स (ii) स (iii) व
(iv) स

प्र० 2

- (i) क्षेत्रे (ii) वृषभः
(iii) किञ्चिन् (iv) अपगमे
(v) जलो प्लव (vi) दीर्घसंधिः

प्रश्न 3

- (क) - (iv) आर्या
(ख) - (i) लटलकारः
(ग) - (v) प्रथम पुरुषः
(घ) - (iv) लृटलकारः
(ङ) - (iii) गम् धातु
(च) - (ii) वासवः

प्रश्न 4

- (i) दुर्वृद्धमत्र (ii) तुमुन
(iii) बाला (iv) क्त्वा
(v) क्षेत्रे (vi) उपनयनोपदेशं

प्रश्न 5

- (i) न (ii) न (iii) आम्
(iv) आम् (v) न (vi) आम्

प्रश्न 6

उत्तर → माता सुरभिः ते दुर्बलं वृषभं
दृपदवा आन्भृणि मुञ्चति स्म ।

प्रश्न 7

उत्तर → वृद्धिमति पुत्रदयैपिता पित्र्गृह प्रति
चलिता ।

पुत्रदयैपिता (ii)

पित्र्गृह प्रति (i)

वृद्धिमति (vi)

चलिता (iii)

पुत्रदयैपिता (iv)

पित्र्गृह प्रति (v)

वृद्धिमति (vi) - (i)

पुत्रदयैपिता (ii) - (ii)

चलिता (iii) - (iii)

पुत्रदयैपिता (iv) - (iv)